

Секція № 7

Підприємницький потенціал університетів та перспективи розвитку освітніх програм в галузі інноваційного підприємництва

УДК 338.46 + 316.346.2

Оксана Вінська

*к.е.н., доцент, доцент кафедри європейської інтеграції,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
oksana_v@hotmail.com*

Володимир Токар

*д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних фінансів,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
tokarwww@ukr.net*

СПРИЯННЯ ГЕНДЕРНІЙ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ ЗА ДОПОМОГОЮ ОСВІТНИХ ПРОГРАМ З ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

СОДЕЙСТВИЕ ГЕНДЕРНОМУ РАВЕНСТВУ В УКРАИНЕ С ПОМОЩЬЮ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ ПО ИННОВАЦИОННОМУ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВУ

FOSTERING GENDER EQUALITY IN UKRAINE VIA EDUCATIONAL PROGRAMS ON INNOVATION ENTREPRENEURSHIP

Анотація. Авторами розкрито напрями трансформації освітніх програм для імплементації в Україні ефективного досвіду ЄС та США стосовно залучення студенток до вивчення дисциплін НТИМ-блоку (наука, технологія, інженерія та математика) як базового для подолання гендерних розривів в інноваційному підприємстві.

Аннотация. Авторами раскрыты направления трансформации образовательных программ для имплементации в Украине эффективного опыта ЕС и США по привлечению студенток к изучению дисциплин НТИМ-блока (наука, технология, инженерия и математика) как базового для преодоления гендерных разрывов в инновационном предпринимательстве.

Annotation. The authors reveal directions of transforming educational programs for implementing in Ukraine effective experience of the EU and USA of engaging female students in STEM courses (science, technology, engineering and mathematics) for overcoming gender gaps in innovation entrepreneurship.

Сучасний стан глобальної економіки характеризується бурхливим розвитком інновацій, які визначаються запорукою успіху країн-лідерів. Саме тому країни-члени ЄС, Південна Корея, Японія, Швейцарія, Ізраїль, США та інші провідні економіки світу обрали шлях на побудову інклюзивної економіки, яка передбачає толерантне ставлення до культурного, релігійного, гендерного та етнічного розмаїття, що має сприяти поширенню новітніх ідей та підходів й посиленню духу креативності у соціально-економічному середовищі. Всі без винятку прогресивні країни світу влучно зазначають необхідність підтримки гендерної рівності та відмови від стереотипів і забобонів, які стримують креативну підприємницьку сутність жіноцтва. Жінки мають стати повноправними членами суспільства, що буде демонструватися їх адекватним представництвом на найвищих щаблях в державному та приватному секторах економіки. Для досягнення цієї мети ключовою є саме освіта, яка відповідає вимогам часу, стимулює лідерські якості жінок та навчає інструментарію успішного ведення ними підприємницької діяльності, що й свідчить про надзвичайну актуальність обраної теми. Саме тому, завданням цього дослідження є показати важливість освітніх програм з інноваційного підприємництва для покращення гендерної рівності в Україні в умовах євроінтеграційних прагнень нашої держави та її наближення до відповідних стандартів та цінностей ЄС.

У наших попередніх роботах ми дослідили, що гендерна рівність має позитивний вплив на рівень соціально-економічного розвитку [4], а також сприяє інноваційній конкурентоспроможності країн [3], а отже має всіляко заохочуватися урядами країн, які прагнуть

покращити своє політичне та соціально-економічне становище на міжнародній арені. Більше того, ми довели, що має місце розрив в економічних можливостях за гендерною ознакою [2], що свідчить про необхідність боротися з дискримінацією жінок і стимулювати їх прагнення до ведення інноваційної підприємницької діяльності. Варто відмітити, що в епоху розвитку технологій більшість інновацій тісно пов'язані з галузями STEM (science, technology, engineering and mathematics – наука, технології, інженерія та математика), але ці сектори традиційно вважаються чоловічими, що є яскравим проявом суспільних стереотипів. Чомусь вважається, що чоловіки мають більше хисту до точних наук, що зовсім не підтверджується достовірними науковими дослідженнями. Звичайно такі забобони відваджують жінок від сумлінного навчання точним дисциплінам, що знижує їх потенційні можливості стати успішними у ключових та найбільш оплачуваних галузях економіки в майбутньому. Глобальне дослідження щодо жінок у галузях STEM [1] показує, що в ЄС жінки складають лише 27,4% серед випускників вишів з інженерною освітою, тому не дивно, що лише 32,2% жінок були зайняті у високотехнологічному виробництві та послугах Євросоюзу. В США жінки становили менше 35% випускників в галузі STEM, відповідно серед зайнятих у секторах комп'ютерних технологій та математики жінки склали 25,5%, а архітекторів та інженерів – лише 14,2 %. Слід зазначити, що жінки, які працюють в галузях STEM отримують заробітні плати на 35% вищі, ніж жінки зайняті в інших секторах економіки. Тривогу викликає те, що 53% жінок, що розпочали кар'єру у сфері STEM залишають роботу через відчуття ізольованості, надмірне чоловіче домінування, неефективний зворотній зв'язок та відсутність спонсорства їх ідей. Не дивно, що лише 12,2% топ-менеджменту в галузі інформаційних технологій, тобто сектору який характеризується високими заробітними платами та можливостями професійного зростання, представлені жінками.

З огляду на вищезазначене, можна зробити висновок, що існує суттєва проблема щодо представленості жінок в перспективних інноваційних галузях економіки, що може поглибити гендерний розрив в оплаті праці в майбутньому і завадити реалізації ідей досягнення гендерної рівності в глобальному масштабі. Україна не стоїть осторонь цієї проблеми, а відтак має задіяти ефективні важелі задля стимулювання навчання дівчаток дисциплінам STEM та подальшої зайнятості жінок в інноваційних галузях економіки. Для цього варто розвінчувати стереотипи та заохочувати школярок до точних наук. Державі варто фінансувати безкоштовні літні курси дисциплін STEM для дівчаток, для чого необхідно вивчити американський досвід, де це активно практикується. Для студенток, які оберуть навчання в галузі точних наук, варто запровадити додаткові стипендії та змінити робочі програми університетів, зробивши їх більш адаптованими для жіночого сприйняття, зокрема включити дисципліни, які навчатимуть жінок особливостям процесу створення стартапів та роз'яснюватимуть як гендерні стереотипи стримують підприємницьку ініціативу та заважають становленню успішних інноваторок. Держава має також перейматися доступним фінансуванням стартапів жінок, які потерпають від обмеженого доступу до кредитних ресурсів приватних банків через наявність забобонів щодо відсутності підприємницького хисту у жінок.

Література

1. Women in Science, Technology, Engineering, and Mathematics (STEM) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.catalyst.org/knowledge/women-science-technology-engineering-and-mathematics-stem>.
2. Вінська О. Й. Economic Opportunity and Participation Gender Gap in EU Member-States / О. Й. Вінська, В. В. Токар // Економічний простір. – 2017. – Вип. 118. – С. 16-24.
3. Вінська О. Й. Взаємозалежність гендерної рівності та інноваційної конкурентоспроможності країн ЄС [Електронний ресурс] / О. Й. Вінська, В. В. Токар // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 12. – С. 18-22. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/12-2016/6.pdf>.
4. Вінська О. Й. Гендерна рівність та соціально-економічний розвиток країн-членів Європейського Союзу [Електронний ресурс] / О. Й. Вінська, В. В. Токар // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – № 2. – С. 32-36. – Режим доступу: http://www.easterneuropeebm.in.ua/journal/2_2016/08.pdf.